

aquest mot holandès ha passat també al b.-al. i, per conducte d'aquest, al danès i al suec. Però aquí el lingüista ja es revolta: l'aspecte d'aquest *talje* és romànic i no pas teutònic; i la seva documentació, segons Jal (p. 1423) té escassa antiguitat: a. 1515-22 i a. 1550-59. És, doncs, el germànic de la mar del Nord el que ha rebut el mot mediterrani, manllevant-lo per conducte del francès.

En el fons tot s'explica bé com a derivat romànic del verb TALIARE. No sols les *talles* que jo he vist usades pels pescadors de StPolM, tenen una gran secció longitudinal, a dins de la qual rutllen les politgetes; perquè tota la documentació antiga que n'he anat donant ens parla de dos, tres, i fins quatre «ulls» de les talles; i l'estri rep els noms sinònims o quasi-sinònims de *ternals*, *quaernals*: o sigui combinacions de dues, tres, quatre cordes, passant per dins dels «ulls». Són, doncs, grans corrioles partides, badades per dins: són tallades.

La semblança amb l'angl.-neerl.-b. alemany *ta(c)kel*, pot ser casual. En tot cas tinguem en compte que la relació semàntica amb el grup de *zacken* no és gaire clara; que l'angl. *tackle* (en l'altre sentit) es considera derivat de la família de l'angl. *to take*, però aquest verb no pertanyia pròpiament al germ. occid., sinó al grup de vells manlleus que féu l'anglo-saxó tardà a l'escandinau. I justament en escandinau el mot *takel* del «*palanq*» no existia, i el danès i suec hagueren de manllevar-lo del neerlandès. En fi, no pot deixar d'aparèixer estrany que els neerlandesos i baix-alemanys acceptessin el manlleu romànic *talje*, si haguessin tingut consciència que *takel* era antic entre ells i mot castís.

Tinc forta sospita que *takel* és també, en última instància, una adaptació del nostre nom romànic, incorporat a una arrel autòctona. I hi havia models: l'al. *jackel* 'antorxa' és el mot germà del nostre *falla* 'antorxa', oc. ant. *falba*, cast. *bacha*. En germànic, manlleu del ll. vg. FACULA; manlleu molt antic i general, per cert: a.-al. ant. *facala*, b.-al. ant. *fakla*, neerl. mj. i mod. *fakkel*; al. mod. i mj. *makel*, neerl. *makelen* (*makelaar* etc.), al costat del fr. dial. i ant. *maille*, oc. *malba*, cat. dial. *malla* MACULA. Segons aquests models i pel sentiment de les correspondències fonètiques romano-germàniques el nostre *talla* fou germanitzat en *takel*. Un altre indicatiu eloqüent de l'origen espuri de *takel* en germànic és el seu derivat *takelage* «Takelwerk» (conjunt de talles i palanquis), que en alemany es pronuncia *takelaž* o *-až* (altres escriuen *takelasche*), provéit de sufix francès i amb pronúncia afrancesada.

Tallat, *-ada*, '(roba) tallada (per sastre, cosidora etc.)': «calses ni sabates *tallades* --» el vicari general amonesta els eclesiàstics que no en portin, mall. 1562; fig. persona *ben tallada* a tal o tal cosa 'adequat' (o obscèp?), Ss. XIV, XV (Dg.).

Subst.: 'espècie de coca' Princ. (esp. Tort., Dg.). Important l'ús topogràfic: 'cingle o vessant escarpat' representat a tots els dial., en part convertit en genèric top. o NL. Cap de tan famós com el que ha donat nom a la prominent turonada, coronada pel famós Santuari

del *Tallat*, damunt i al N. de Montblanc-Sarral: «Mare de Déu del *Tallat*, / vós que esteu aquí tan alta! / A la vista de l'Urgell, / de la Conca i la Segarra / ---», segons la cèlebre cobla tòpica. Però n'hi ha una mica pertot: al peu del Canigó, en el terme de Vallmanya n'anomenaren tres (1960): *el Tallat Vell* (V. el mapa, a 9×63), *T. de Jordi* (sota el Bosc de la Vila), *T. d'en Lluís*, prop de les Mines (diferenciat allí de *tallada*, que s'aplica a barrancs afluent, dos p. ex., d'anomenats, a l'esquerra del Lentillà, cap a les Mines).

Mall., molts: sobre la costa («sa Punta des Fondal és un *taât* al peu de sa carretera» Cala Rajada, 1969); en el val. dellà Xúquer esp. 'vessant escarpat, sovint poc o molt ensulsiat': *Tallat Roig* part avançada de la Pena Roja damunt Alzira; i, molt més vall amunt, la Font del Serrat raja en el *talât* damunt el barranc; a Bèlgida, del de la Font-freda uns en diuen el *T. de la F.-f.*, els altres *la Solsida d. l. F.-f.* (1962). Altrament, a la Ribera, designa cert dispositiu del sistema de reg (n'hi ha dos amb nom antic dins el terme de Fortaleny: *el T. de l'Ello* i el de *Minyana*, 1962).

Tallada [1372, *Dicc. d. R.*, de JMarc, 182]. 'Gros tall llescat de pa etc.': «Phelip, com véu lo pa davant, pres cuytadament un ganivet --- e lesçà-l tot [Tirant intervé dissimulant la grosseria del Princep:] —insti-tuhiren --- ans que rebessen lo orde --- ans que menjén lo primer pa --- ne fan 12 lesques, e --- Phelip ha tallat lo pa e n'ha fetes 12 *tallades*, perquè cascan Apòstol haja la sua», JoMartorell (Ag., O., 306); «*tallades*. de carnsalada: tessellae carnis; t. de préssec remullades en bon vi», JnEsteve, 1472 (*LiEleg.*); Busa-N. 1507; *DTo.* etc.

També té aplicació topogràfica, que concoc sobretot dels Pirineus i català occidental (V. supra al Canigó, i en molts NLL, *La Tallada*, *La Talladella*, *El Talladell*). Sovint tornat genèric top. en el sentit d'escarpat sobretot penyalós: *tallades de Moixa* a l'alt Flamicell (Espui, 1959); però també resta en lliure ús apellatiu, des del Cap de Creus fins a Andorra i el Baix Segre (un veritable cingle coster, p. ex. «allí hi ha una *tallada* de roca» Senyes de BBatle de Cadaqués, 1880-90); «lo Grau és una *taçada* de penya que hi baixa 'l camí» a Aós cap Andorra (1959); Aitona, 1936. En el NO. també aplicat a les parcelles o «sorts» en què ha estat repartit un antic terme comunal (Les Esglésies de Bellera, 1957).

Talladet, *-adeta*. *Talladum*. *Talladura* ['retalls' Vic, 1420, *Dg.*], *DTo.*, Belv. *Tallament*.

Tallander 'sastre, tallador' < oc. *talbandier* id., potser més o menys usat entre nosaltres, almenys ve d'aquí el nom del cèlebre joglar d'Anfós el Magnànim, Antoni *Tallander*, «Mossèn Borra» tornat propietari a Bna.; on, segons Pau Vila (*Misc. Hist. Barc.* IV, § 11, 64), ja havia donat nom a la «Torre de Mn. Borra» en l'a. 1442; i a l'últim, al Carrer de Xuclà (< Joglar) entre Bonsuccés i el Carme.

Tallija: «és molt *tallija*» (BDC XIII, 148), probablement mal entès per *té molta tallija* ('molt de tirat a tallar-vos', paràl·lel a *pruija*, *rautija*, *coïtja*...).

Tallador, format amb el sufix *-dor* dels noms d'a-